

7.1.2025
13. kokous
peruskokoonpano 7. kokous

VN/7326/2024

PORONHOITOLAIN ERÄIDEN SÄÄNNÖSTEN MUUTTAMISTA KÄSITTELEVÄ TYÖRYHMÄ

Aika: 7.1.2025 klo 13–16

Paikka: Etäkokous, Teams

Kutsutut, peruskokoonpano:

Anna-Leena Miettinen, MMM, pj.
Anne Ollila, PY, jäsen
Vilma Sanaksenaho, PY, jäsen
Matti Riipi, PY, varajäsen
Leo Aikio, SaKä, jäsen
Sarita Kämäräinen, SaKä, jäsen
Asko Länsman, SaKä, varajäsen
Risto Ruuska, Lapin AVI, jäsen
Päivi Kainulainen, Lapin ELY, jäsen
Jukka Tauriainen, LUKE, jäsen
Virpi Alenius, LUKE, varajäsen

Johanna Wallius, MMM, vpj. ja työryhmän sihteer
Aino Grönman, MMM, kokouksen sihteerin tehtävät

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja toivotti osallistujat tervetulleiksi ja aloitti kokouksen.

2. Edellisten kokousten pöytäkirjojen hyväksyminen (kokoukset 3.12.2024 ja 10.12.2024)

Ennen kokousta työryhmälle lähetettiin pöytäkirjat kokouskutsussa tarkistettavaksi. Pöytäkirjat hyväksyttiin sellaisenaan.

3. Luonnos: Ylilukukontrollia koskevat lainsäädäntöehdotukset

- Päivitetyn hallituksen esityksen luonnoksen säännösten ja perusteluosan esittely: Johanna Wallius ja Aino Grönman

Käytiin läpi päivitettyjä ehdotuksia säännöskohtaisesti sekä perusteluosaa.

4. Keskustelua ylilukukontrollia koskevista päivitetystä ehdotuksista

Käytiin runsaasti keskustelua päivitetystä hallituksen esityksestä. Alla keskustelua säännöskohdittain.

15 § Äänestys paliskunnan kokouksessa

Osakkaan ollessa estynyt osallistumaan henkilökohtaisesti paliskunnan kokoukseen, valtakirjalla voi lähettää kokoukseen toisen edustamaan itseään. Tuotiin esiin, että mikäli osakaskohtainen enimmäisäänimäärä rajoitetaan 500 ääneen, leikkuri voisi vähentää osakkaan ääniä tilanteessa, jossa edustajan ja edustetta-

van tai edustettavien yhteenlaskettu äänimääränsä on yli 500. Valtuuttajan kannattaisi tällaisessa tilanteessa osallistua aina itse kokoukseen tai valtuuttaa joku muun kuin paliskunnan osakas edustamaan valtuuttajaa.

Toisaalta katsottiin, että ilman ylärajaa on vaarana vallan liiallinen keskittyminen tietyille paliskunnan osakkeille. Usein kuitenkin esim. osakkaan sairastuttua voi olla tärkeää saada antaa äänensä haluamansa henkilön käyttöön.

Saamelaiskäräjien hallituksen kokous on vasta tämän työryhmän kokouksen jälkeen, jolloin saamelaiskäräjät muodostaa virallisen kantansa kysymykseen äänivaltaleikkurista. Paliskuntain yhdistyksessä 10 prosentin raja koettiin hallituksen jäsenten keskuudessa hyväksi äänivallan rajoittajaksi, jota täydentämään ehdotettiin osakaskohtaista 500 poron enimmäisäänimäärää.

Päädettiin jatkamaan keskustelua työryhmän linjauksesta asiaan vielä seuraavassa kokouksessa.

22 a § Porojen vähentämisen toimeenpano

Ehdotusluonnoksen mukaan osakkaan suorittamien vähennysten katsottaisiin kohdistuvan ensisijaisesti rästeihin ja vasta sen jälkeen osakkaalle määrättyyn kuluvaan vuoden vähennysvelvoitteeseen. Rästalistaan merkittyä rästiä koskeva vähentämisvelvollisuus olisi siis olemassa siihen saakka, kunnes rästi on vähennetty ilman, että paliskunnan tulee vuosittain määrätä rästiä uudelleen vähennettäväksi.

Työryhmässä keskusteltiin siitä, vastaako ehdotus käytännön vaikutuksiltaan sitä nykytilannetta, että rästit määrätään vähennettäväksi sen jälkeen, kun ensin on määrätty vähennettäväksi paliskunnan ulkopuolisten henkilöiden omistamat porot, mutta ennen osakkeille määrättyä poromäärän suhteeseen perustuvaa vähennystä. Todettiin, että vastaavuus on. Toivottiin kuitenkin vielä, että pykälä kirjoitettaisiin muotoon, jossa se on poronomistajalle helposti ymmärrettävissä.

10 § Porojen tuominen paliskunnan alueelle

Säännökseen tehty 3 momentin lisäys vastaa osittain paliskuntien nykyisiin ongelmiin eloporomyynnissä. Ministeriön edustajan mukaan hallinnollisesti yksinkertaisinta olisi, että porot vastaanottavan paliskunnan poroisäntä lähettäisi todistuksen suoraan alkuperäpaliskunnan poroisännälle. Luovuttajan intressissä on saada pistehyvitys itselleen, joten siinä mielessä voisi ajatella, että hänet veloitettaisiin pyytämään todistuksen vastaanottavasta paliskunnasta ja toimittamaan sen omaan paliskuntaansa. Toisaalta tuontiluvan hakeminen on porojen tuojan velvollisuus, eikä porojen luovutustilanteessa porojen luovuttaja normaalisti asioi vastaanottavan paliskunnan kanssa.

Keskustelussa tuotiin esiin, että joissakin eteläisimmissä paliskunnissa, joissa on hankala petotilanne, vaikka paliskunta on kieltänyt porojen tuomisen, paliskunnalla ei ole keinoja estää porojen tuontia. Esitettiin näkemys siitä, että pitäisi sekä viedä todistus paliskuntaan että saada vielä tuontitodistus vastaanottavasta paliskunnasta. Vastaanottavan paliskunnan osalta tulee olla myös kirjallinen lupa, joka olisi ehtona porojen tuomiseen paliskunnan alueelle. Eloporymyynti on aiheuttanut paljon haasteita myös pohjoisimmissa paliskunnissa. Toisen näkemyksen mukaan ennen kuin osakas saa myynnistä itselleen hyvityspisteitä, tulisi vielä tehdä luovutettuihin poroihin korvamerkki. Eloporymyyntiin sääntelyn tulisi olla mahdollisimman tiukkaa. Ministeriön edustaja esitti, että ehdotusluonnokseen ei ole otettu säännöksiä porojen merkitsemisestä luovutustilanteissa, sillä asiasta säädetään 25 §:ssä, minkä lisäksi merkitsemistä koskee laki eläinten merkitsemisestä ja rekisteröinnistä.

Päädettiin vielä lisäämään säännökseen, että vastaanottavan paliskunnan poroluetteloon tulisi olla merkitty paliskunnan eloporotuontina.

43 § Paliskunnan sisäiset porokarjan luovutukset

Esitettiin näkemyksiä, joiden mukaan nykyinen ehdotus lähestyy sitä, mitä edellisessä kokouksessa toivottiin säännösmuutokselta.

52 a § Poromäärän ylitysmaksu

Maksuun suuruuteen eivät kaikki työryhmän edustajat ole ottaneet vielä kantaansa. Ministeriön ehdotus on laadittu aikaisempien työryhmäkeskustelujen pohjalta (800 €). Vasatuoton lisäksi maksun määrässä korostuu riittävä ennaltaehkäisevä pelotevaikutus. Kolmen prosentin joustosääntöä maksun määrittämiselle ei ehdoteta, jotta tästä ei tulisi uutta eloporomaksimia. Maksu voitaisiin kuitenkin jättää määrittämättä pykälässä mainituilla kohtuullisuuteen liittyvillä perusteilla, joissa teon vähäisyys olisi osatekijänä. Saamelaiskäräjät linjaa virallisen kantansa vielä säännökseen tulevassa hallituksen kokouksessa.

Maksu tulisi osakkaalle jokaiselta vuodelta aina sen vuoden rästin mukaisesti. Esitettiin näkemys, että rästin tulee olla tuntuva ja kertaantuva, jotta rästimaksu ei olisi tosiasiallisesti syntyvä mahdollisuus ostaa lisää poroja. Paliskuntain yhdistys päätti kokouksessaan kannattaa poromäärän ylitysmaksuksi 1200 euroa. Kolmen prosentin huojennussääntöä ehdotettiin tähän lisättäväksi. Hallitus linjasi myös, että sanktiomaksua ei tulisi määrätä vasta ensimmäisenä vuotena vaan vasta toisena.

Toisaalta esitettiin myös näkemys siitä, että sanktiomaksun osalta ei voisi koskaan velvoittaa maksua samasta porosta usean kerran.

Ehdotusluonnoksen mukaan porokarjan luovutus rästin kanssa on mahdollista vain, kun koko porokarja luovutetaan ja luovutuksen saaja ottaa rästit vastattavakseen.

Polura-lain 10 a § Poronhoitolain velvoitteiden noudattaminen

Säännös ei herännyt keskustelua.

Siirtymä- ja voimaantulosäännös

Esitysluonnokseen sisältyy säännös, jonka mukaan lain 52 §:ää sovelletaan kuitenkin vasta vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta. Tällöin olisi järjestelyaika hoitaa vanhat rästit pois. Porot, jotka ovat aiemmin pakkovähennyksistä kertyneitä rästiporoja paliskunnan rästikirjanpidossa, voidaan merkitä enintään kolme vuotta vanhat uuteen rästiluetteloon.

Paliskuntain yhdistys hallituksen kokouksessa on päättänyt kannattaa esitystä. Muutoin voimaantulosäännös ei herättänyt keskustelua.

5. Muut esille tulevat asiat

Keskusteltiin seuraavista työvaiheista. Ehdotettiin, jotta kirjallisille kommenteille ja niiden läpikäynnille olisi riittävästi aikaa, että siirrettäisiin seuraavaa 21.1.2025 suunniteltua kokousta. Päätettiin siirtää kokous järjestettäväksi keskiviikkona 29.1.2025 klo 13–16.

Lisäksi keskusteltiin kiintiöjärjestelmästä linjaamisesta. Ministeriön edustajan mukaan kiintiöjärjestelmän sisällyttämistä poronhoitolakiin ei olla enää edistämässä. Asiasta on keskusteltu ministeriön johdossa, ja päädytty siihen, ettei asiaa viedä eteenpäin. Kiintiöjärjestelmä kaikkia paliskunnan osakkaita velvoittavana merkitsisi olennaista muutosta poronhoito-oikeuteen ja elinkeinovapauteen. Kiintiöjärjestelmä lukkiuttaisi

poromäärät osakaskohtaisesti pysyvällä tavalla aiempien poromäärien perusteella ja olisi joustamaton. Ministeriössä on otettu huomioon myös saamelaiskäräjien esittämä näkemys siitä, että järjestelmä ei kuulu saamelaiskulttuuriin.

6. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.